

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 28. maj 2020

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven

(Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på internettet)

[af justitsministeren (Nick Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 6 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1, 4 og 5, og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2, 3 og 6.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, S, KF, SIU og JF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod de under nr. 2, 3 og 6 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF og NB) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1, 2, 4 og 5 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod de under nr. 3 og 6 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV og Sikandar Siddique (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og 3-6 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nr. 1 og 3-6 stillede ændringsforslag og vil stemme imod det under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* i udvalget (IA) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Alternativet og Sambandsflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget finder, at det giver god mening at udvide politiets adgang til at anvende agenter i efterforskningen af visse former for kriminalitet på internettet, så politiet kan blive bedre i stand til at identificere gerningsmænd, der gemmer sig bag falske profiler osv. Det er også godt, at politiet bliver langt bedre i stand til at komme børneporno til livs. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at politiet selvfølgelig ikke må videreformidle eller bede om nyt materiale, idet det så gør sig skyldig i yderligere krænkelse. DF finder i øvrigt, at straffen for at besidde børneporno skal være langt højere, end den er i dag.

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget anerkender, at kriminaliteten i disse år flytter over på internettet, hvilket politiet tilsvarende bliver nødt til at gøre. Det er i samfundets interesse, at alvorlige forbrydelser som børneporno og bagmænds handel med narkotika, ulovlige våben og sprængstoffer kan bekæmpes, også selv om den slags kriminalitet i stigende grad bevæger sig over på det mørke internet eller på mere åbne platforme.

SF mener, det er et problem, at det i dag ikke er muligt at bruge agenter på internettet for at bekæmpe visse forbrydelser, fordi strafferammen er for lav. Med internettets mange muligheder er der desværre utallige måder at opretholde et marked for præcis disse forbrydelser, fordi det er så utrolig nemt for gerningsmændene at etablere nye kontakter, sælge stjalne varer eller udnytte børn. SF er således enig i, at adgangen til at bruge agenter ændres. Adgangen til at bruge agenter skal med lovforslaget ske med en kendelse, så retssikkerheden er i orden.

SF har dog ønsket at udvide muligheden for at bruge agenter på internettet. Ministeren har overtaget dette forslag

og har fremsat et ændringsforslag herom. Det handler om bedrageri, datamisbrug, økonomisk kriminalitet m.m., jf. ændringsforslag nr. 1. Det er SF stærkt tilfreds med, da det styrker politiets efterforskningsmuligheder.

Til gengæld er der et par ændringsforslag, hvor SF ikke er blevet imødekommet, og som SF derfor selv har fremsat, jf. ændringsforslag nr. 2, 3 og 6. Det drejer sig f.eks. om lovovertrædelser vedrørende offentligt embedsmisbrug, handel med CO₂-kvoter og miljø, som SF også ønsker omfattet af lovændringen.

SF støtter ligeledes, at der skal være en ny mulighed for politiet for at erhverve ting til salg på nettet med henblik på at afsløre gerningsmandens identitet. Det forekommer at være en rigtig god idé, da det er undergravende for tilliden til hinanden, når vi bliver udsat for snyd, hæleri og fup på nettet. Imidlertid har mange interessenter i deres høringssvar påpeget, at der bør en retskendelse til her. SF er ikke enig i, at det er nødvendigt, når det alene handler om at købe en genstand, og politiet hverken forøger eller fremprovokerer en handling. Her er der ikke tale om et indgreb, og politiets muligheder er her faktisk godt hegnet ind, så betingelserne for, hvornår og hvordan politiet kan gå ind i det, er klare. I SF's optik handler dette alene om, at politiet får lov til at lave god og gammeldags efterforskning ved at undersøge tingene nærmere.

Til gengæld er SF enig med de høringssvar, der kræver en evaluering af reglerne, så vi kan blive klogere på, hvordan de nye regler bruges. Derfor stiller SF ændringsforslag om en revision af loven, jf. ændringsforslag nr. 6.

SF kan støtte det samlede forslag.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af IA):

1) I den under nr. 2 foreslåede ændring af § 754 a, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »§ 235, stk. 1 eller 2,«: »§ 279, jf. § 285, § 279 a, jf. § 285, § 281, jf. § 285, § 290 a, stk. 1,«.

[Udvidet adgang til brug af agenter i sager om overtrædelse af straffelovens bestemmelser om bedrageri, databedrageri, afpresning og hvidvask]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (DF og NB):

2) I den under nr. 2 foreslåede ændring af § 754 a, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 235, stk. 1 eller 2, eller § 290, stk. 1« til: »§ 152, § 155, § 235, stk. 1 eller 2, § 290, stk. 1, eller § 299, stk. 2«.

[Udvidet adgang til brug af agenter i sager om overtrædelse af straffelovens bestemmelser om tavshedspligt i offentlig tjeneste, tjenestemisbrug i offentlig tjeneste og bestikkelse i den private sektor]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (RV, EL og Sikandar Siddique (UFG)):

3) I den under nr. 2 foreslåede ændring af § 754 a, stk. 1, nr. 3, ændres »eller af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer« til: », af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller af miljølovgivningen«.

[Udvidet adgang til brug af agenter i sager om overtrædelse af miljølovgivningen]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af IA):

4) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 792 a, stk. 2, nr. 1, ændres »stk. 4« til: »stk. 5«.«
[Lovteknisk korrektion]

Til § 2

5) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2020, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. § 1, nr. 01, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.«

[Udskydelse af lovens ikrafttræden]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (RV, EL og Sikandar Siddique (UFG)):

Ny paragraf

6) Efter § 2 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

Justitsministeren fremsætter senest i folketingsåret 2022-23 forslag om revision af denne lov.«

[Indsættelse af bestemmelse om revision af loven]

Bemærkninger

Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at politiet får mulighed for at anvende agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af straffelovens bestemmelser om bedrageri (§ 279), databedrageri (§ 279 a), afpresning (§ 281) og hvidvask (§ 290 a), når disse overtrædelser begås ved brug af internettet. Fælles for bestemmelserne i §§ 279, 279 a og 281 er, at lovovertrædelserne efter straffelovens § 285 straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffen kan dog stige til fængsel indtil henholdsvis 6 år (§ 281) eller 8 år (§§ 279 og 279 a), hvis forbrydelsen er af særlig grov beskaffenhed, herunder på grund af udførelsesmetoden eller den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået m.v.

Efter straffelovens § 290 a, stk. 1, straffes hvidvask med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffen kan dog

stige til fængsel indtil 8 år, hvis hvidvasken er af særlig grov beskaffenhed, herunder på grund af forbrydelsens professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået m.v.

Den foreslåede ændring omfatter således alene tilfælde af bedrageri, databedrageri og afpresning, hvor straffen skal fastsættes i medfør af straffelovens § 285, og hvidvask omfattet af straffelovens § 290 a, stk. 1. Hvis overtrædelserne er af særlig grov beskaffenhed og straffen derfor skal fastsættes i medfør af straffelovens § 286, stk. 1 eller 2, eller § 290 a, stk. 2, vil den foreslåede ændring ikke finde anvendelse, idet sådanne overtrædelser allerede vil være omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring indebærer, at politiet får mulighed for at anvende agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af straffelovens bestemmelser om overtrædelse af tavshedspligt i offentlig tjeneste (§ 152), tjenestemisbrug i offentlig tjeneste (§ 155) og bestikkelse i den private sektor (§ 299, stk. 2), når disse overtrædelser begås ved brug af internettet.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at politiet får mulighed for at anvende agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af miljølovgivningen, når disse overtrædelser begås ved brug af internettet.

»Miljølovgivningen« forstås på samme måde som i straffelovens § 196 og omfatter således i denne sammenhæng love om beskyttelse af det ydre miljø mod forurening. Begrebet omfatter således f.eks. miljøbeskyttelsesloven, lov om kemiske stoffer og produkter, lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om miljø og genteknologi og en eventuel kommende lovgivning om jordforurening. Derimod omfatter begrebet ikke love, der regulerer andre miljømæssige interesser, som f.eks. skovloven, naturbeskyttelsesloven og bygningskulturlovgivningen. Heller ikke arbejdsmiljølovgivningen omfattes af bestemmelsen. Efter straffelovens § 196, stk. 1, straffes med fængsel indtil 6 år den, der under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor, eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor.

Efter straffelovens § 196, stk. 2, straffes på samme måde den, der i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter. Med henvisningen til miljølovgivningen i den foreslåede ændring af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, sigtes der således alene til tilfælde, som ikke er omfattet af den skærpede strafferamme i straffelovens § 196, stk. 1 og 2, idet sådanne overtrædelser allerede vil være omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Til nr. 4

Det følger af retsplejelovens § 792 a, stk. 2, nr. 1, at legemsundersøgelse af en sigtet kun må foretages, såfremt der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller i en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, eller § 29, første led.

Ved lov nr. 466 af 29. april 2019 om ændring af straffeloven (Skærpe af strafniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse samt undersøgelse af arrestanter m.v. i forbindelse med transporter) blev der indsat et nyt stk. 3 i straffelovens § 124. Som følge heraf blev § 124, stk. 4, til § 124, stk. 5.

Det følger af straffelovens § 124, stk. 5, at den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt, fængslet eller forvaringsanbragt uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel, straffes på samme måde. Endelig fastsætter bestemmelsen, at en varetægtsarrestant, der som frihedsberøvet i institution m.v. uden for kriminalforsorgen uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, tilsvarende straffes.

Ved en fejl blev der ikke samtidig foretaget en konsekvensændring af henvisningen til § 124 i retsplejelovens § 792 a, stk. 2, nr. 1. Der skal retteligt henvises til straffelovens § 124, stk. 5.

Justitsministeriet er i færd med at afdække eventuelle hjemmelsmæssige konsekvenser af den fejlagtige henvisning.

Formålet med ændringsforslaget er at foretage en konsekvensændring i retsplejelovens § 792 a, stk. 2, nr. 1, som følge af lov nr. 466 af 29. april 2019 om ændring af straffeloven, således at bestemmelsen henviser til straffelovens § 124, stk. 5.

Til nr. 5

Ændringsforslagets stk. 1 indebærer, at ikrafttrædelsesdatoen udskydes fra den 1. maj 2020 til den 1. juli 2020, hvilket skyldes, at Folketingets 2. og 3. behandling af lovforslaget blev udskudt som følge af covid-19-situationen.

Det foreslås i stk. 2, at § 1, nr. 5, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Formålet med ændringen af retsplejelovens § 792 a, stk. 2, nr. 1, er at genoprette en klar hjemmel til at foretage legemsundersøgelse i sager omfattet af straffelovens § 124, stk. 5. Det foreslås derfor, at bestemmelsen træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til nr. 6

Med ændringsforslaget foreslås det, at der senest i folketingsåret 2022-23 foretages en revision af lovens anvendelse. Justitsministeren skal forinden oversende en redegørelse med en evaluering af lovens anvendelse til Folketingets Retsudvalg.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. februar 2020 og var til 1. behandling den 25. februar 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 11. december

Flemming Møller Mortensen (S) Jeppe Bruus (S) Julie Skovsby (S) Kasper Roug (S) Rasmus Stoklund (S)

Lars Aslan Rasmussen (S) Kristian Hegaard (RV) nfm. Nils Sjøberg (RV) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Theresa Berg Andersen (SF) Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) Sikandar Siddique (UFG) Aaja Chemnitz Larsen (IA)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Sjúrdur Skaale (JF) Preben Bang Henriksen (V) fmd. Jan E. Jørgensen (V) Britt Bager (V)

Inger Støjberg (V) Morten Dahlin (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Lauritzen (V) Peter Skaarup (DF)

Pernille Bendixen (DF) Karina Adsbøl (DF) Naser Khader (KF) Mai Mercado (KF) Pernille Vermund (NB)

Liberal Alliance, Alternativet og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Nye Borgerlige (NB)	4		

2019 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 136. Den 4. februar 2020 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 7 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 11 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.